

5. Бараболя О.В., Злепко Б. П. Особливості зберігання продукції рослинництва. Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції 29 квітня 2018. Полтава ПДАА, С. 139-141
6. Бараболя О.В. Забезпечення споживача якісними продуктами харчування сільськогосподарського виробництва. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів. Матеріали VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Полтава 4-5 квітня 2019 року, Полтава С.159-161
7. Карпов Б.А. Технология послеуборочной обработки и хранения зерна. – М.: Агропромиздат, 1987. 165 с.

УДК 634.75:631.526.3:631.544.7

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СУНИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД УТРИМАННЯ ҐРУНТУ

Барат Ю.М., кандидат с.-г. наук, доцент

Собко Д.В., здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавська державна аграрна академія

Суниця за правом займає перше місце серед ягідних культур, завдяки відмінному смаку, привабливому зовнішньому вигляду та ранньому вступу в плодоношення. Плоди суниці споживають у свіжому вигляді, з них готують варення, соки, сиропи, компоти та мармелад.

Розвиток інтенсивного ягідництва ґрунтується на впровадженні більш врожайних високоякісних сортів, адаптованих до конкретних умов вирощування. У зв'язку з розширенням експорту плодів, вдосконаленням холодильної та переробної промисловості до сортів вимагають більш жорсткі вимоги. Поряд з високою врожайністю і стійкістю до хвороб, ягоди повинні бути великі, блискучі, з щільною м'якоттю, інтенсивним забарвленням, десертного смаку, які придатні до споживання у свіжому вигляді і для різних видів переробки.

Сучасне промислове виробництво ягід суниці включає удосконалення технології вирощування високоякісного посадкового матеріалу, впровадження більш досконалих способів зрошення і удобрення, застосування мульчування, збільшення періоду реалізації, максимальне використання сучасних технічних засобів та конструкцій.

Одним з агротехнічних прийомів підвищення врожайності суниці є мульчування ґрунту. При цьому ділянки ґрунту біля рослин прикривають

шаром будь-якого матеріалу. У перекладі з англійської ‘mulch’ – поверхнєве розпушування [7]. Про мульчування ґрунту під суницею відомо давно і широко практикувалося при вирощуванні цієї культури. Як мульчуючий матеріал застосовували соломку, перегній, тирсу, опале листя, свіжоскошену траву, сіно, хвоєю [1, 2, 5].

Мульчування ґрунту створює умови для росту та плодоношення суниці, зменшує випаровування води, знижує ущільнення ґрунту, обмежує розвиток бур’янів. В даний час використовують сучасні засоби для мульчування ґрунту: світлонепроникні поліетиленові плівки і неткані матеріали. Прозора і фотоселективна плівки підвищують температуру ґрунту, але слабо стримують ріст бур’янів. Чорна навпаки ефективна з бур’янами. Для здійснення поливу по центру гряд прокладають мережу крапельного зрошення. Використання нетканих мульчуючих матеріалів дає можливість проходження води та вільної вентиляції через матеріал і їх можна використовувати протягом декількох років [3, 4, 6].

За тривалого використання мульчі зменшується запас насіння бур’янів у ґрунті, знижується захворюваність рослин і ягід хворобами. Значно скорочуються витрати по догляду за насадженнями і підвищується продуктивність праці на збиранні ягід.

Дослідження проводили у виробничих умовах Полтавської області протягом 2018-2020 рр. із вивчення сортів суниці за рівнем формування врожайності та елементами продуктивності (кількість ріжків в кущі, кількість квітконосів в кущі, кількість ягід в кущі, маса ягід з куща та середня маса ягоди) залежно від утримання ґрунту в рядках (без мульчування, мульчування чорною поліетиленовою плівкою товщиною 40 мкм.). Досліджували три сорти – Ольвія, Десна та Хоней.

Одним з показників потенційної продуктивності суниці є кількість ріжків в кущі, яка в середньому за три роки досліджень становила – 10,8 см.

На варіантах із застосування мульчування чорною плівкою формування ріжків було більш інтенсивнішим. Так, даний показник був більшим на 3,0 шт., порівняно з варіантами без мульчування. Найбільша кількість ріжків в кущі відмічена у сорту суниці Хоней (13,3 і 11,0 шт. відповідно).

Кількість квітконосів у кущі суниці досліджуваних сортів варіювала таким чином: у 2018 році – 4,4-6,7 шт., у 2019 році – 5,0-7,1 шт. та у 2020 році – 4,0-6,4 шт.

Найбільша кількість квітконосів у кущі спостерігалася у сорту Хоней (5,6

і 6,7 шт. відповідно без мульчування та із застосуванням чорної плівки).

Застосування мульчування збільшувало кількість квітконосів у кущі. Так, на варіантах із чорною плівкою даний показник в середньому за роки досліджень становив – 6,2 шт., на варіантах без мульчування – 5,1 шт., що на 1,1 шт. менше.

Кількість ягід з куща суниці у досліджуваних сортів знаходилася у межах: у 2018 році – 20,3-31,2 шт., у 2019 році – 23,2-33,8 шт. та у 2020 році – 18,4-30,7 шт.

Найбільшу кількість ягід з рослини відмічено у сорту суниці Хоней (23,6-33,8 шт.), найменшу у сорту Десна (18,4-29,1 шт.).

На ділянках з мульчуванням чорною плівкою кількість ягід з куща була більшою та становила в середньому три за роки досліджень – 29,1 шт., на ділянках без зрошення на 5,5 шт. менше (23,6 шт.).

Маса ягід з куща суниці за роки досліджень знаходилася у межах: у 2018 році – 0,21-0,40 кг, у 2019 році – 0,22-0,43 кг та у 2020 році – 0,19-0,32 кг.

Найбільша маса ягід з рослини протягом 2018-2020 рр. спостерігалася у сорту суниці Хоней – 0,25-0,43 кг, найменша у сорту Десна – 0,19-0,28 кг.

Мульчування також суттєво вплинуло на масу ягід з рослини. Так, у сортів на яких для мульчування використовували чорну плівку даний показник становив в середньому – 0,33 кг, а у сортів де мульчування не застосовували – 0,25 кг, що на 0,08 кг менше.

Крупність плодів суниці характеризується показником середньої маси ягоди у досліджуваних сортів, який за роки досліджень знаходився у межах – 10,0-13,1 г. Найбільшою масою ягоди також характеризувався сорт Хоней – 10,4-13,1 г. Найменша маса ягоди була відмічена у сорту Десна 10,0-10,8 г.

Урожайність суниці залежить від сортових властивостей, від якості садивного матеріалу та звичайно від агротехнічних заходів її вирощування, зокрема утримання ґрунту. Лише за дотримання відповідної агротехніки можна досягти високої та стабільної врожайності суниці.

Дана ознака у сортів суниці варіювала таким чином: у 2018 році – 10,1-19,6 т/га, у 2019 році – була найбільшою (10,8-21,3 т/га), а 2020 рік характеризувався найменшим рівнем урожайності – 9,4-15,9 т/га.

За результатами наших досліджень було встановлено, що врожайність суниці залежить від біологічних особливостей сорту. Так, серед досліджуваних сортів більш врожайним був сорт Хоней, на ділянках з мульчуванням врожайність за роки досліджень становила – 18,9 т/га, без мульчування – 15,0

т/га. Найменшою врожайністю характеризувався сорт Десна – 12,8 т/га і 10,1 т/га відповідно.

На формування врожайності також мало вплив утримання ґрунту в рядках. Так, на варіантах із мульчуванням чорною плівкою, в середньому за три роки досліджень, врожайність була 16,4 т/га, без мульчування – 12,4 т/га, що на 4,0 т/га менше.

На підставі проведених досліджень з вивчення сортів суниці протягом 2018-2020 рр. нами зроблені наступні висновки:

1. За результатами визначення елементів продуктивності рослин сортів суниці можна відмітити, що суттєве підвищення даних показників спостерігалось на варіантах із утриманням ґрунту під чорною плівкою.

2. Найбільшу продуктивність за роки досліджень мав сорт суниці Хоней.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурмистров А.Д. Ягодные культуры, 2-е издание. Ленинград : Агропромиздат, 1985. 271 с.
2. Гель І.М., Рожко І.С. Суниця. Біологія, сорти, технології вирощування та переробки. Львів, 2011. 135 с.
3. Гурин А.Г., Сухачёв Н.В. Низкозатратные приёмы подавления сорняков на маточниках земляники. *Садоводоводство и виноградарство*. 2005. №2. С. 10–11.
4. Ивановская А.А. Использование плёнки на земляничных плантациях. *Садоводство*. 1981. №4/5. С. 41–42.
5. Ильинский А.А., Осанов Б.П., Посылаев В.А. Мульчирование почвы при разных схемах посадки. *Садоводство*. 1982. №6. С. 26.
6. Сизенко Ю.М., Использование плёночных укрытий при возделывании земляники. *Садоводоводство и виноградарство*. 1989. №7. С. 39.
7. Draper A., Galette Y., Swartz H. Tribute and Tristar everbearing strawberries. *Hort Sci*. 1981. Vol. 16. No 6. P. 794–795.